

Cải cách môi trường kinh doanh: Phía trước là thách thức

10:41 26/06/2021

Theo ông Đậu Anh Tuấn, Trưởng ban Pháp chế, Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI), khảo sát của VCCI cho thấy, trong bối cảnh dịch bệnh Covid-19, các biện pháp cải thiện môi trường kinh doanh và hỗ trợ doanh nghiệp vẫn được tiếp tục thực hiện nhưng tốc độ còn chậm.

Có tiến triển nhưng chậm

Ông Vũ Tiến Lộc, Chủ tịch Phòng Thương mại và Công nghiệp đánh giá: “Điểm lại những hoạt động mà Chính phủ đã đề ra cùng với kết quả tích cực đạt được thông qua doanh nghiệp, có thể nói môi trường kinh doanh đã trở nên an toàn hơn giữa các thành phần kinh tế, thủ tục hành chính đã được cải thiện, chi phí không chính thức có chiều hướng giảm...”.

Cụ thể, trong lĩnh vực thành lập doanh nghiệp và tiếp cận điện năng vẫn được đánh giá cao nhất (lần lượt là 72,5% và 65,9% doanh nghiệp đánh giá có sự chuyển biến tốt hoặc rất tốt), và xếp cuối cùng là lĩnh vực phá sản (44,4% doanh nghiệp đánh giá tốt hoặc rất tốt).

Bà Trần Thị Hồng Minh, Viện trưởng Viện Nghiên cứu Quản lý Kinh tế Trung ương (CIEM), Giám đốc Chương trình Australia hỗ trợ cải cách kinh tế Việt Nam – Aus4Reform cũng đã điểm qua một số kết quả đạt được của Chương trình cải cách môi trường kinh doanh trong thời gian qua được ghi nhận bằng thứ hạng của Việt Nam trên các bảng xếp hạng quốc tế. Bà Minh nhấn mạnh hai vấn đề trọng tâm đã có cải thiện tích cực là cải cách về điều kiện kinh doanh và quản lý, kiểm tra chuyên ngành.

Tuy nhiên, ông Lộc cũng thẳng thắn nhìn nhận, bên cạnh một số kết quả tích cực thì tốc độ cải thiện môi trường kinh doanh dường như chậm lại so với các năm trước. Xu hướng thay đổi của các lĩnh vực tương đối trái ngược. Như các lĩnh vực có điểm số thấp (phá sản, bảo vệ nhà đầu tư và xuất nhập khẩu) tăng điểm, trong khi các lĩnh vực có điểm cao (thành lập doanh nghiệp, tiếp cận điện năng) lại giảm điểm.

Cùng với đó, liên quan đến tài chính doanh nghiệp, trong khi tiếp cận tín dụng năm 2020 được cảm nhận khó khăn hơn so với năm 2019, thì thủ tục thuế lại trở nên dễ dàng hơn nhiều. Xét theo địa phương, các chỉ số vẫn thể hiện tích cực hơn so với năm 2019, nhưng tốc độ cải thiện đã chậm lại.

Còn ông Đậu Anh Tuấn, Trưởng ban Pháp chế VCCI thì cho rằng, các thủ tục hành chính liên quan đến xây dựng, dù được cải thiện trong thời gian qua, vẫn chưa thực sự dễ dàng với doanh nghiệp. Các thủ tục khó khăn nhất gồm đất đai, giải phóng mặt bằng, quy hoạch xây dựng, quy hoạch đô thị, quyết định chủ trương đầu tư...

Nghiên cứu cũng chỉ ra, các doanh nghiệp dân doanh và các doanh nghiệp quy mô nhỏ gặp nhiều khó khăn hơn khi làm các thủ tục về xây dựng so với các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài và doanh nghiệp có quy mô lớn.

Bên cạnh đó, ông Tuấn chia sẻ thêm: “Chi phí không chính thức đang là vấn đề lớn nhất doanh nghiệp gặp phải. Nguyên nhân lớn nhất gây ra sự phiền hà của doanh nghiệp là cán bộ giải quyết hồ sơ và các quy định của pháp luật”.

Môi trường kinh doanh vẫn còn nhiều trở ngại với doanh nghiệp.

Nhiều khó khăn phía trước

Ông Vũ Tiến Lộc, Chủ tịch VCCI đã từng chỉ ra rằng, trong 5 năm tới, những thách thức cần đặt ra đối với việc cải thiện môi trường kinh doanh sẽ khó khăn hơn rất nhiều so với những gì đã làm được.

"Chúng ta cần phải thẳng thắn nhìn nhận rằng, môi trường kinh doanh vẫn còn những điểm hạn chế cần được cải thiện trong 5 năm tới. Điều đáng nói là,

đường như các vấn đề dễ làm thì chúng ta đều đã làm, những việc còn lại cần phải làm thì khó khăn hơn rất nhiều", ông Lộc nhấn mạnh.

Dẫn chứng về những khó khăn, ông Lộc liệt kê: như cải cách tư pháp, tỷ lệ doanh nghiệp sử dụng toà án để giải quyết tranh chấp thì tăng, nhưng có bản án rồi thì tỷ lệ thi hành án của cơ quan thi hành án dân sự lại giảm. Trong rất nhiều trường hợp, ra bản án dễ hơn so với thi hành bản án đó.

"Hay trong vấn đề công khai minh bạch, chúng ta đã minh bạch được các quy định pháp luật, các thủ tục hành chính, điều kiện đầu tư kinh doanh... Nhưng việc công khai các quy hoạch, kế hoạch, báo cáo của Nhà nước để doanh nghiệp tiếp cận thì lại trở nên khó khăn hơn. Ngày càng nhiều doanh nghiệp phản ánh tình trạng các thông tin được công bố rất chung chung, chỉ là các con số tổng, không có ý nghĩa để doanh nghiệp sử dụng", ông Lộc cho biết.

Thêm nữa, về cạnh tranh bình đẳng, ông Lộc cho rằng, chúng ta đã giảm được sự bất bình đẳng giữa doanh nghiệp tư nhân và doanh nghiệp nhà nước, giữa doanh nghiệp tư nhân và doanh nghiệp FDI. Nhưng tỷ lệ doanh nghiệp phản ánh có sự bất bình đẳng với các doanh nghiệp "sân sau" lại là vấn đề đáng lo ngại.

Ông Lộc lo ngại: "Sự ổn định chính sách, pháp luật chúng ta đã giảm các điều kiện gia nhập thị trường trong nhiều lĩnh vực, ngành nghề, tạo điều kiện rất tốt cho các doanh nghiệp nhỏ và vừa gia nhập thị trường. Tuy nhiên, trong nhiều lĩnh vực yêu cầu đầu tư lớn, thu hồi vốn kéo dài thì tình trạng rủi ro do biến động chính sách vẫn rất đáng quan ngại, cản trở nhiều doanh nghiệp lớn bỏ tiền đầu tư".

Ngoài ra, ông Lộc cũng nêu ra những trở lại trong vấn đề chính phủ điện tử. Mặc dù đã đưa được rất nhiều các thủ tục hành chính lên môi trường số, lên các cổng dịch vụ công nhưng việc khiến cho các thủ tục này dễ dàng thực hiện, không có lỗi, không trục trặc, tăng sự thân thiện với người dùng để thu hút thêm người dân và doanh nghiệp sử dụng dịch vụ trực tuyến là việc khó khăn.

Bên cạnh đó, bà Trần Thị Hồng Minh, Viện trưởng Viện Nghiên cứu Quản lý Kinh tế Trung ương (CIEM) cũng nhấn mạnh, môi trường kinh doanh vẫn còn nhiều trở ngại với doanh nghiệp. Các điều kiện kinh doanh bất cập ở cấp luật, điều kiện kinh doanh chồng chéo, không cần thiết, không minh bạch hoặc can thiệp sâu vào quyền tự quyết của doanh nghiệp.

Bà Minh nói thêm rằng, hoạt động kiểm tra chuyên ngành chuyển biến chậm. Cơ chế một cửa chưa thực sự hiệu quả khi doanh nghiệp vẫn phải nộp kèm bản giấy, thiếu kết nối giữa các bộ ngành, hệ thống công nghệ thông tin bị nghẽn.

Theo các chuyên gia kinh tế, để bước lên thể chế tốt cần có sự chung tay góp sức của tất cả các doanh nghiệp, các hiệp hội doanh nghiệp, từng cán bộ trong bộ máy nhà nước, không chỉ bằng công sức mà còn phải cả trí tuệ để có thể tiếp tục đưa môi trường kinh doanh của Việt Nam tiến lên.

Trúc Mai